Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0520U101387

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-10-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Терещук Віталій Іванович

2. Tereshchuk Vitalii I

Кваліфікація: к. політ. н., 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 23.00.04

Назва наукової спеціальності: Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 24-09-2020

Спеціальність за освітою: міжнародна інформація

Місце роботи здобувача: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти

Код за ЄДРПОУ: 40927307

Місцезнаходження: вул. Бориса Грінченка, 1, м. Київ, Київська обл., 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 76.051.03

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, Чернівецька обл., 58012, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Код за ЄДРПОУ: 23623471

Місцезнаходження: вул. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв, Миколаївський р-н., Миколаївська обл., 54003, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 11.15

Тема дисертації:

1. Розвиток глобальної медійної світ-системи в умовах постбіполярності

2. Development of the global media world-system in the conditions of post-bipolarity

Реферат/анотація:

1. У дисертації здійснено ґрунтовне дослідження особливостей розвитку глобальної медійної світ-системи у постбіполярний період. Характеризується місце проблематики медійної сфери у сучасному міжнародному політичному дискурсі, аналізуються глобалізація і регіоналізація як паралельні тренди розвитку глобальної медійної системи. Розкривається роль мас-медій як інструменту зовнішньополітичної комунікації, доводиться ключова роль транскордонних ЗМК як компонента реалізації м'якої сили акторів міжнародних відносин. Значна увага приділяється дослідженню місця України у глобальній медіа-системі, характеристиці еволюції міжнародного вектору державної інформаційної політики. Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дане дослідження є одним із перших у вітчизняній науці, в якому на основі залучення й аналізу широкого кола джерел та наукової літератури комплексно розкрито й систематизовано ключові

теоретичні й прикладні питання функціонування глобальної медійної світ-системи як вагомого фактору розвитку системи міжнародних відносин. Показано, що вже в біполярний період проблематика міжнародної комунікації та в цілому інформаційного виміру розвитку людства знайшла відображення як у політичному дискурсі ООН та ЮНЕСКО, а в умовах постбіполярного світу цей акцент посилився завдяки усвідомлення того, що розвиток комунікацій та ІКТ є елементом міжнародної безпеки, як з огляду на ключову роль доступу до інформації та знань як фундаменту сталого розвитку, так і з точки зору загроз, що несе у собі використання державними й недержавними акторами міжнародних відносин ІКТ та масових комунікацій, зокрема, як засобу дестабілізації міжнародної та регіональної систем безпеки. Показано, що становлення глобальної медійної світ-системи безпосередньо пов'язане з двома паралельними тенденціями розвитку міжнародної системи, а саме глобалізацією і регіоналізацією. Перша тенденція значною мірою обумовлена появою глобальних ЗМК, що, власне, і дозволило говорити про появу саме глобальної медіа-системи. Друга тенденція пов'язана з виразними процесами політичної та культурної гравітації на рівні макрорегіонів, що має відчутний вплив на розвиток медійної сфери. На основі авторської методики вперше у вітчизняній науці проведено системний аналіз всіх регіональних медійних систем, показано їхні специфічні особливості, місце цих систем у міжнародних інформаційних відносинах, зокрема, як об'єкту іномовлення провідних акторів, і виявлено, що на сьогоднішній день виразно сформованими є європейська, арабська та латиноамериканська регіональні медійні світ-системи, причому першу можна віднести до «центру», арабську — до «напівпериферії», латиноамериканську — радше до «периферії» глобальної медійної світ-системи; ключовими факторами, що забезпечують інтегральність цих систем, є наявність політичної або культурної (зокрема, мовної та релігійної) єдності. Доведено, що в умовах постбіполярного світу масової комунікації відіграють критично важливу роль у зовнішньополітичній практиці, і саме завдяки транскордонним засобам масової комунікації стала можливою повноцінна реалізація діяльності, відомої як публічна дипломатія. Доведено, що роль глобальної медійної системи у зовнішньополітичних стратегіях провідних країн світу визначається тим, що ця система стала середовищем, в якому як безпосередньо реалізується «публічна» частина дипломатичної практики, так і здійснюється «допоміжна» діяльність із підтримки зовнішньополітичних акцій, включаючи просування потрібного порядку денного та вплив на громадську думку за кордоном. Країни, які реалізують проактивну політику експансії у глобальну медійну світ-систему, можна вважати країнами «центру. Доведено, що міжнародний вектор інформаційної політики України за всі роки незалежності не мав ані системного, ані реалістичного характеру. Зокрема, повністю ігнорувався потенціал іномовлення, був незатребуваним потенціал публічної, у т.ч. медійної та культурної дипломатії, стратегії формування міжнародного іміджу держави носили декларативний та почасти ідеалістичний характер. Фактично була відсутня комплексна діяльність із проактивної експансії у світову та європейську медійні світ-системи, створення механізмів впливу на громадську думку за кордоном. Переосмислення ролі публічної дипломатії та ролі державних стратегічних комунікацій загалом відбулося лише в останні роки зі створенням Управління публічної дипломатії МЗС України, Міністерства інформаційної політики, а також із виникненням низки державних та приватних ініціатив у сфері культурної дипломатії. В даній роботі на основі авторського аналізу було вдосконалено розуміння поточних характеристик місця України у глобальній медійній світ-системі, віднесення її до країн «напівпериферії». Крім того, на основі аналізу існуючих практик провідних акторів, а також SWOT-аналізу місця України у міжнародних інформаційних відносинах розроблено комплекс авторських рекомендацій щодо підвищення ефективності процесу входження України до глобальної медійної світ-системи.

2. In the thesis the thorough study of the peculiarities of the development of the global media world-system in the post-bipolar period has been carried out. The place of the media sphere in modern international political discourse is described, globalization and regionalization as parallel trends of the development of the global media system are analysed. The role of the mass media as the instrument of foreign policy communication is revealed, the key role of cross-border mass communication media as the component of implementing the soft power of actors in international relations is shown. Considerable attention is paid to the study of Ukraine's place in the global media system, and to the features of the evolution of the international vector of state information policy. The scientific

novelty of the obtained results is that this research is one of the first in the national science, in which the key theoretical and applied issues of functioning of the global media world-system as an important factor of the development of the system of international relations are comprehensively clarified and systematized. It has been shown that in the bipolar period the issues of international communication have been reflected in the political discourse both of the UN and UNESCO, and in the post-bipolar world this direction was intensified due to the awareness that the development of communications and ICT is an element of international security, taking into consideration the key role of access to information and knowledge as the foundation for sustainable development, as well as threats that involve the use of state and non-state actors in international relations of ICT and mass communications, particularly as a means of destabilizing international and regional security systems. It is shown that the formation of the global media world-system is directly related to two parallel trends in the development of the international system, namely globalization and regionalization. The first trend is largely due to the emergence of global mass communication media, which, in fact, allowed to talk about the emergence of the global media system. The second trend is related to the expressive processes of political and cultural gravitation at the macro-regions, which has a significant impact on the development of the media sector. On the basis of author's framework, the analysis of all regional media systems was carried out, their specific features were shown, and it was revealed that today the European, Arabic and Latin American regional media world-systems are definitely formed. The first one being attributed to the "centre", the Arabic to the "semi-periphery", and the Latin-American rather to the "periphery" of the global media the world-system; the key factors ensuring the integrity of these systems are political or cultural (in particular, linguistic and religious) unity. It is proved that in the post-bipolar world mass communication plays a critical role in foreign policy, and it is thanks to the cross-border mass communication media that made a full-fledged realization of activity known as public diplomacy possible. It is proved that the role of the global media system in the foreign policy strategies of the world leading countries is determined by the fact that this system has become an environment in which both the "public" part of diplomatic practice is implemented directly and "auxiliary work" for supporting foreign policy activities, including promotion of required agenda and influence on public opinion abroad. Countries that implement the pro-active policy of expansion into the global media world-system can be considered the countries of the "centre" of this system. It was revealed that the international vector of Ukraine's information policy during all years of independence had neither systemic nor realistic character. In particular, the capacity of international broadcasting was completely ignored; the potential of the public diplomacy, including media and cultural diplomacy, was unclaimed, and strategies for forming the international image of the state were declarative and partly idealistic in nature. In fact, there was no comprehensive activity on proactive expansion in the global and European media world-systems, creation of mechanisms of influence on public opinion abroad. In general, redefining the role of public diplomacy and the role of state strategic communications has only taken place in recent years. In this dissertation the set of author's recommendations for increasing effectiveness of the process of Ukraine's entry into the global media world-system has been developed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Олександр Володимирович
2. Shevchuk Oleksandr V.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Олександр Володимирович
2. Shevchuk Oleksandr V.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Піпченко Наталія Олександрівна

2. Pipchenko Nataliya O.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фісанов Володимир Петрович

2. Fisanov Volodymyr P

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карпчук Наталія Петрівна

2. Karpchuk Nataliya P

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Макар Юрій Іванович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Макар Юрій Іванович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.